

DSSSB TGT & PGT

Part-B

SCHOLAR BATCH

संस्कृत

धातुरूप

Part-2

LIVE

04-06-2024 05:00 PM

पाठ्यक्रम (छात्रों के लिए)

पठ् पय् भू कू अस्, अद्

हन् दिव् नन् नृत्, सु, कथ्

क्री, पुर् खैत् (15)

लट् लृट् लङ् लोट् विधौ

6, 7, 8 गुरु
13, 14, 15 गुरु

वैशाल्य

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

पठ् (पढ़ना)

प्र०	पठति ✓	पठतः ✓	पठन्ति ✓
म.	पठसि ✓	पठथः ✓	पठथ ✓
उ.	पठामि	पठावः	पठामः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट्

प्र०	पठतु	पठताम्	पठन्तु
म.	पठ	पठतम्	पठत
उ.	पठानि	पठाव	पठाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ्

प्र०	अपठत्	अपठताम्	अपठन्
म.	अपठः	अपठतम्	अपठत
उ.	अपठम्	अपठाव	अपठाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

विधिलिङ्

प्र०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म.	पठेः	पठेताम्	पठेत
उ.	पठेयम्	पठेव	पठेम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

पठ् धातु रूप (लृट् लकार - Future tense)

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम	पठिष्यति	पठिष्यतः	पठिष्यन्ति
मध्यम	पठिष्यसि	पठिष्यथः	पठिष्यथ
उत्तम	पठिष्यामि	पठिष्यावः	पठिष्यामः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

पच् (पकाना)

लट्

पचति	पचतः	पचन्ति
पचसि	पचथः	पचथ
पचामि	पचावः	पचामः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट्

पचतु	पचताम्	पचन्तु
पच	पचतम्	पचत
पचानि	पचाव	पचाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ्

अपचत्	अपचताम्	अपचन्
अपचः	अपचतम्	अपचत
अपचम्	अपचाव	अपचाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

विधिलिङ्

पचेत्	पचेताम्	पचेयुः
पचेः	पचेतम्	पचेत
पचेयम्	पचेव	पचेम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

पच् धातु के लृट् लकार में रूप - भविष्यत् काल

संस्कृत में लृट् लकार का प्रयोग सामान्य भविष्य काल की घटनाओं को व्यक्त करने के लिए किया जाता है। पच् के धातु रूप लृट् लकार में इस प्रकार हैं-

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम	पक्ष्यति ✓	पक्ष्यतः ✓	पक्ष्यन्ति ✓
मध्यम	पक्ष्यसि ✓	पक्ष्यथः ✓	पक्ष्यथ ✓
उत्तम	पक्ष्यामि ✓	पक्ष्यावः ✓	पक्ष्यामः ✓

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

भू (होना)

लट् (वर्तमान)

भवति ✓	भवतः ✓	भवन्ति ✓
भवसि ✓	भवथः ✓	भवथ ✓
भवामि ✓	भवावः ✓	भवामः ✓

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट् (आज्ञा अर्थ)

भवतु	भवताम्	भवन्तु
भव	भवतम्	भवत
भवानि	भवाव	भवाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ् (भूतकाल, अनद्यतन)

अभवत्	अभवताम्	अभवन्
अभवः	अभवतम्	अभवत
अभवम्	अभवाव	अभवाम

DSSSB TGT & PGT संस्कृत SCHOLAR BATCH

विधिलिङ् (आज्ञा या चाहिए अर्थ)

भवेत्	भवेताम्	भवेयुः
भवेः	भवेतम्	भवेत
भवेयम्	भवेव	भवेम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लृट् (भविष्यत्)

भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

अस् (होना)

लट्

प्र०	अस्ति	स्तः	सन्ति
म.	असि	स्थः	स्थ
उ.	अस्मि	स्वः	स्मः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट्

प्र०	अस्तु	स्ताम्	सन्तु
म.	एधि	स्तम्	स्त
उ.	असानि	असाव	असाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ्

प्र०	आसीत्	आस्ताम्	आसन्
म.	आसीः	आस्तम्	आस्त
उ.	आसम्	आस्व	आस्म

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

विधिलिङ्

प्र०	स्यात्	स्याताम्	स्युः
म.	स्याः	स्यातम्	स्यात
उ.	स्याम्	स्याव	स्याम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

अस् धातु रूप – लृट् लकार (भविष्यत् काल - Future Tense)

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम पुरुष	भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
मध्यम पुरुष	भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
उत्तम पुरुष	भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

विशेष - लृट् लकार में धातु रूप बनाते समय अस् का भव हो जाता है।

DSSSB TGT & PGT संस्कृत SCHOLAR BATCH

कृ (करना)

परस्मैपद

लट्

करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
करोषि	कुरुथः	कुरुथ
करोमि	कुर्वः	कुर्मः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

आत्मनेपद

लट्

प्र०	कुरुते	कुर्वति	कुर्वते
म.	कुरुषे	कुर्वाथे	कुरुध्वे
उ.	कुर्वे	कुर्वहे	कुर्महे

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट्

करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु
कुरु	कुरुतम्	कुरुत
करवाणि	करवाव	करवाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट्

प्र०	कुरुताम्	कुर्वाताम्	कुर्वताम्
म.	कुरुष्व	कुर्वाथाम्	कुरुध्वम्
उ.	करवै	करवावहै	करवामहै

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ्

अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्
अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत
अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ्

प्र०	अकुरुत	अकुर्वाताम्	अकुर्वत
म.	अकुरुथाः	अकुर्वाथाम्	अकुरुध्वम्
उ.	अकुर्वि	अकुर्वहि	अकुर्महि

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

विधिलिङ्

कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः
कुर्याः	कुर्याताम्	कुर्यात्
कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

विधिलिङ्

प्र०	कुर्वीत	कुर्वीयाताम्	कुर्वीरन्
म.	कुर्वीथाः	कुर्वीयाथाम्	कुर्वीध्वम्
उ.	कुर्वीय	कुर्वीवहि	कुर्वीमहि

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लृट् लकार कृ धातु - भविष्यत्, Second Future Tense

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम पुरुष	करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति
मध्यम पुरुष	करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथ
उत्तम पुरुष	करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

4. लृट् लकार कृ धातु - भविष्यत्, Second Future Tense

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम पुरुष	करिष्यते	करिष्येते	करिष्यन्ते
मध्यम पुरुष	करिष्यसे	करिष्येथे	करिष्यध्वे
उत्तम पुरुष	करिष्ये	करिष्यावहे	करिष्यामहे

DSSSB TGT & PGT संस्कृत SCHOLAR BATCH

अद् (खाना)

लट्

अत्ति	अत्तः	अदन्ति
अत्सि	अत्यः	अत्य
अद्दि	अद्वः	अद्वाः

५०
५५
५५
३५
५५
अद्

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लोट्

अत्तु	अत्ताम्	अदन्तु
अद्धि	अत्तम्	अत्त
अदानि	अदाव	अदाम

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

लङ्

आदत्	आत्ताम्	आदन्
आदः	आत्तम्	आत्त
आदम्	आद्व	आदा

DSSSB TGT & PGT **संस्कृत** SCHOLAR BATCH

विधिलिङ्

अद्यात्	अद्याताम्	अद्युः
अद्याः	अद्यातम्	अद्यात
अद्यात्	अद्याव	अद्याम
.....		

DSSSB TGT & PGT संस्कृत SCHOLAR BATCH

अद् धातु रूप लृट् लकार - भविष्य काल

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम पुरुष	अत्स्यति ✓	अत्स्यतः ✓	अत्स्यन्ति ✓
मध्यम पुरुष	अत्स्यसि ✓	अत्स्यथः ✓	अत्स्यथ ✓
उत्तम पुरुष	अत्स्यामि ✓	अत्स्यावः ✓	अत्स्यामः ✓